ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1949

Vyhlásené: 25.06.1949 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

152.

Vládne nariadenie

zo dňa 25. júna 1949,

ktorým sa vydáva organizačný štatút Československej pošty, národného podniku.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 20 zákona zo dňa 16. júna 1949, č. 151 Sb., o Československej pošte, národnom podniku:

Organizačný štatút Československej pošty, národného podniku.

Diel I.

Všeobecné ustanovenia.

§ 1.

Názov podniku znie „Československá pošta, národný podnik“. Sídlom podniku je Praha.

§ 2.

Predmetom prevodzovania podniku je obstarávanie styku poštového, telegrafného a telefonného. Podnik môže obstarávať tiež iné činnosti, ak je to so zreteľom na jeho zariadenie s hľadiska národohospodárskeho účelné a hospodárne, pokiaľ tým nebude ohrozený predmet jeho prevodzovania; o tom, či podnik prevezme tieto ďalšie úlohy, rozhodne Ministerstvo pôšt po dohode s vecne príslušným ministerstvom.

§ 3.

Podnik môže vykonávať a obstarávať, pokiaľ je to potrebné alebo účelné, samostatne pomocné práce, ktoré slúžia predmetu jeho činnosti podľa § 2 alebo vybudovaniu a udržovaniu jeho zariadení, bez toho že by na to potreboval oprávnenie podľa živnostenskoprávnych predpisov. Sem spadajú najmä tieto pomocné práce (činnosti), ktoré jednotným hospodárskym plánom nie sú uložené iným podnikom:

a) zriaďovanie a udržovanie zariadení slúžiacich na sprostredkovanie zpráv,

b) montážne práce v rozsahu, pokiaľ ich nevykonáva iný národný podnik,

c) opravy a skúšky telekomunikačných zariadení,

d) tlač poštových známok, cenín a iných prevádzkových potrieb,

e) opravy a udržovanie vlastných vozidiel,

f) silnoprúdové inštalácie malého rozsahu v budovách vlastných i najatých,

g) menšie stavebné úpravy a stavebnoudržovacie práce v objektoch, ktoré slúžia prevádzke podniku,

h) opravy vlastného prevádzkového zariadenia,

ch) školenie a skúšanie vodičov motorových vozidiel a vyhotovovanie vodičských preukazov,

i) starostlivosť o vlastných zamestnancov (stravovne, nocľaháreň a i.).

§ 4.

Vyhlášky určené užívateľom služieb podniku uverejňuje podnik, pokiaľ osobitnými predpismi nie je určené inak, v Poštovom vestníku.

§ 5.

(1) Podnik je oprávnený trvale verejne užívať

a) vlastnícku značku „ČSP“,

b) osobitný podnikový znak,

c) štátny znak samostatne alebo v podnikovom znaku.

(2) Zovňajšiu úpravu a spôsob užívania štátneho a podnikového znaku schvaľuje Ministerstvo pôšt po dohode s Ministerstvom vnútra.

Diel II.
Správa podniku.

§ 6.

(1) Správa podniku prislúcha riaditeľovi.

(2) Riaditeľa podniku ustanovuje a odvoláva vláda po vypočutí jednotnej odborovej organizácie. Riaditeľ sa môže vzdať svojej funkcie prejavom, ktorý vyžaduje ku svojej účinnosti prijatie ministrom pôšt.

(3) Riaditeľom môže byť len československý občan, ktorý má odborné vedomosti a skúsenosti a je štátne spoľahlivý a občiansky bezúhonný.

(4) Riaditeľ nesmie vykonávať zamestnanie, funkciu alebo inú činnosť, ktorá je v rozpore so záujmami podniku, ani nesmie prevodzovať akýkoľvek zárobkový podnik, ani sa na ňom zúčastniť.

(5) Riaditeľ zloží sľub do rúk ministra pôšt, že bude plniť svoje povinnosti v súlade so záujmami štátu.

(6) Vykonávajúc svoju funkciu je riaditeľ povinný konať so starostlivosťou riadneho hospodára a osobne zodpovedá za splnenie svojich povinností. O tom, či sa má na riaditeľovi vymáhať náhrada škody ním spôsobená, rozhoduje minister pôšt.

(7) Svojej funkcie sa riaditeľ ujíma dňom zloženia sľubu a stáva sa, pokiaľ ním už nebol, zamestnancom podniku; jeho pracovný pomer zaniká dňom, keď bol odvolaný, alebo dňom, keď bol prijatý jeho prejav, že sa vzdáva funkcie. Ak nedošlo k zániku pracovného pomeru za okolností, pre ktoré by bolo možno inak pracovný pomer zrušiť predčasne, prislúchajú riaditeľovi požitky najmenej po čas, po ktorý by mu náležaly, keby bol pracovný pomer rozviazaný výpoveďou.

(8) Na ustanovenie a odvolanie riaditeľa sa nevzťahujú predpisy o spolurozhodovaní závodného zastupiteľstva zamestnancov pri prijímaní a prepúšťaní zamestnancov, po prípade o spolupôsobení tohto zastupiteľstva pri zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta, a o predchádzajúcom súhlase okresného národného výboru pri dojednaní a rozviazaní pracovného pomeru.

(9) Riaditeľ podpisuje za podnik tak, že k vytlačenému alebo kýmkoľvek napísanému jeho názvu pripojí svoj podpis.

(10) Riaditeľovi prislúcha služobný titul ústredný riaditeľ„.

§ 7.

(1) Riaditeľ podnik spravuje a zastupuje.

(2) Na Slovensku vykonáva riaditeľ svoju právomoc prostredníctvom oblastného riaditeľa.

(3) Oblastného riaditeľa ustanovuje a odvoláva minister pôšt po vyjadrení povereníka pôšt a po vypočutí príslušného orgánu jednotnej odborovej organizácie. O oblastnom riaditeľovi platia obdobne ustanovenia § 6, ods. 2, druhej vety a ustanovenia § 6, ods. 3 až 8.

(4) Riaditeľa zastupujú, ak nemôže vykonávať svoju funkciu, vedúci zamestnanci ústredného riaditeľstva (§ 8), určení riaditeľom. Riaditeľ vymedzí rozsah svojho zastupovania a v určitých odboroch svojej právomoci môže ich poveriť tiež stálym zastupovaním. Toto ustanovenie platí obdobne tiež o oblastnom riaditeľovi.

§ 8.

(1) Výkonným orgánom riaditeľa pre oblasť celého štátu je ústredné riaditeľstvo v Prahe. Výkonným orgánom oblastného riaditeľa je oblastné riaditeľstvo v Bratislave. Ústrednému riaditeľstvu, po prípade oblastnému riaditeľstvu sú podriadené ostatné výkonné orgány s užšou vecnou alebo územnou pôsobnosťou. Tieto orgány, ich obvody a sídla určí podnik.

(2) Pôsobnosť a vnútorné rozčlenenie všetkých výkonných orgánov upravuje podnik tak, aby bol dosiahnutý hospodárny a účelný výkon sverených služieb pri použití moderných podnikových metód a aby bol čo najviac posilnený vzťah zamestnancov k podniku a ich záujem na hospodárskych výsledkoch podniku.

Diel III.
Hospodárstvo podniku.

§ 9.

(1) Podnik treba spravovať podľa zásad plánovaného hospodárstva.

(2) Podnik určuje rozsah, druh a spôsob prevádzky a investícií podľa národohospodárskych a spoločenských potrieb a v rozsahu ustanovenom jednotným hospodárskym plánom.

(3) Svoje zariadenia udržuje podnik v riadnom stave primeranom potrebám prevádzky, obnovuje ich a so zreteľom na technický pokrok a v medziach hospodárskej účelnosti ich doplňuje a zdokonaľuje.

§ 10.

(1) Výdavky súvisiace s prevádzkou uhradzuje podnik z vlastných prevádzkových prostriedkov; ak nestačia, zadováži si podnik potrebné finančné prostriedky so súhlasom ministerstiev pôšt a financií úverom (prevádzkový úver).

(2) Pri zadovažovaní prevádzkového úveru smie byť podnik v obchodnom spojení len s bankou pre prevádzkový úver.

(3) Prostriedky určené pre potrebu prevádzky nesmú byť použité na financovanie investícií.

§ 11.

(1) Na úhradu investícií používa podnik prostriedky, získané vykonávaním riadnych odpisov alebo inak; ak nestačia, zadováži si podnik potrebné finančné prostriedky so súhlasom ministerstiev pôšt a financií úverom (investičný úver), a to v Investičnej banke, národnom podniku v Prahe.

(2) Prostriedky určené na investičné účely nesmú sa ani prechodne použiť na iné účely.

§ 12.

Dokiaľ nebude vykonávanie odpisov upravené predpismi vydanými na podklade zákona zo dňa 22. februára 1949, č. 65 Sb., o oceňovaní, vykonáva podnik odpisy podľa každoročného odpisového plánu, vypracovaného podnikom a schváleného Ministerstvom pôšt po dohode s Ministerstvom financií; prostriedky získané odpismi použije podnik na obnovu svojich investícií (§ 11).

§ 13.

Podnik je povinný konať svoje platy, súvisiace s prevádzkou, prevodom z účtu v banke pre prevádzkový úver a platy súvisiace s investíciami v Investičnej banke, národnom podniku v Prahe, pokiaľ Ministerstvo pôšt po dohode s Ministerstvom financií neurčí inak. Platenie v hotovosti je prípustné len podľa smerníc, ktoré vydá Ministerstvo pôšt po dohode s Ministerstvom financií. Peňažné hotovosti, presahujúce sumu určenú týmito smernicami, je podnik povinný odvádzať na bežný účet v banke pre prevádzkový úver.

§ 14.

Podnik je povinný spravovať sa smernicami Ministerstva financií o styku národných podnikov s bankami, o peňažnej kontrole národných podnikov a o postupe pri financovaní investícií.

§ 15.

Na investície určené jednotným hospodárskym plánom prispeje štát podniku, ak sú tieto investície podnikané vo verejnom záujme a ak by náklady na ne presiahly hospodárske možnosti podniku, a to pokiaľ by náklady na ne boly hospodársky neúnosné. Výšku tohto investičného príspevku a spôsob jeho poskytnutia určí vláda pred začatím príslušných investícií, t.j. zásadne pred schválením investičného programu a investičného rozpočtu.

§ 16.

Za plnenie záväzkov a úkonov, súvisiacich s prevádzkou a uložených štátom alebo vykonávaných v naliehavom záujme národného hospodárstva alebo v inom dôležitom štátnom záujme, ktoré presahujú mieru obvyklú v obchodnom podnikaní a za ktoré sa podniku nedostane priama odplata zodpovedajúca aspoň vlastným nákladom, prislúcha mu náhrada vo výške rozdielu medzi vlastnými nákladmi a odplatou, prijatou za splnenie týchto záväzkov. O tejto náhrade, jej výške a spôsobe jej platenia rozhodne vláda, ktorá zároveň určí odvetvie štátnej správy, ktoré poskytne podniku určenú náhradu. Podnik je povinný zároveň s účtovnou závierkou vzniknuté straty riadne preukázať.

§ 17.

(1) Podnik sostavuje podnikový rozpočet a podľa neho hospodári. Rozpočtová závierka podniku tvorí prílohu štátneho rozpočtu.

(2) Podnik sostaví začiatočnú rozvahu v lehote, ktorú určí Ministerstvo pôšt po dohode so Štátnym úradom plánovacím a s Ministerstvom financií. Pritom môže Ministerstvo pôšt po dohode so Štátnym úradom plánovacím a s Ministerstvom financií vydať bližšie smernice o spôsobe sostavenia začiatočnej rozvahy v medziach platných oceňovacích predpisov. Túto rozvahu preskúma Ministerstvo pôšt a schváli vláda.

(3) Podnik sostaví účtovnú závierku vždy do lehoty, ktorú určí Ministerstvo pôšt po dohode s Ministerstvom financií. Účtovná závierka je prílohou štátneho záverečného účtu.

§ 18.

(1) Začiatočným kmeňovým imaním podniku je pri jeho zriadení čistá hodnota majetkovej podstaty určená podľa § 13 zákona zo dňa 16. júna 1949, č. 151 Sb., o Československej pošte, národnom podniku, v začiatočnej rozvahe (§ 17, ods. 2).

(2) Podnik môže kmeňové imanie zvýšiť alebo znížiť len podľa smerníc, ktoré vydá Ministerstvo pôšt po dohode s Ministerstvom financií.

§ 19.

Podnik smie scudzovať alebo zaťažovať svoje nehnuteľnosti najviac do sumy, ktorú všeobecne určí Ministerstvo pôšt po dohode s Ministerstvom financií; scudziť alebo zaťažiť nehnuteľnosti nad túto sumu smie podnik len so súhlasom ministerstiev pôšt a financií.

Diel IV.
Hlavné vedenie a dozor štátu.

§ 20.

(1) Podnik podlieha hlavnému vedeniu a dozoru štátu. Túto pôsobnosť vykonáva - bez ujmy príslušnosti iných orgánov verejnej správy - Ministerstvo pôšt.

(2) Ministerstvo pôšt dozerá, aby podnik riadne a hospodárne plnil svoje úlohy. Ministerstvu pôšt prislúcha najmä:

a) vydávať smernice pre sostavovanie a vykonávanie jednotného hospodárskeho plánu v odbore podniku a sledovať jeho plnenie,

b) preskúmavať a vláde predkladať rozpočtovú závierku podniku (§ 17, ods. 1), účtovnú závierku podniku (§ 17, ods. 3), návrhy na priznanie štátneho investičného príspevku (§ 15), návrhy na poskytnutie náhrady za osobitné služby (§ 16) a začiatočnú rozvahu podniku (§ 17, ods. 2),

c) schvaľovať úverové opatrenia podniku (§§ 10 a 11) a odpisový plán (§ 12),

d) vydávať smernice pre platenie hotovými (§ 13), pre sostavenie začiatočnej rozvahy (§ 17, ods. 2) a pre zvýšenie alebo zníženie kmeňového imania (§ 18, ods. 2),

e) určovať sumu, do ktorej smie podnik scudzovať alebo zaťažovať nehnuteľnosti, a schvaľovať scudzenie alebo zaťaženie nehnuteľností podniku v hodnote presahujúcej túto sumu (§ 19),

f) dozerať na hospodárenie podniku a na ten účel nazerať do všetkých jeho kníh, obsahujúcich zápisy, ktoré sa týkajú podnikového počtovníctva, ako aj do iných obchodných písomností,

vyžadovať zprávy a vysvetlivky a robiť prostredníctvom riaditeľa opatrenia na odstránenie zistených závad.

(3) Minister pôšt poverí podnik výkonom výhradných práv štátu, ktoré osobitné zákony sverujú štátnej poštovej a telegrafnej správe (pošte), i s povinnosťami z toho vyplývajúcimi, pokiaľ tým nie je dotknutá pôsobnosť Ministerstva pôšt podľa odseku 1. Ministerstvu pôšt zostáva vyhradené:

a) schvaľovať všeobecné opatrenia podniku verejnoprávnej povahy, najmä vydanie poriadkov o používaní služieb podniku a určení poplatkov za tieto služby,

b) stanoviť všeobecné koncesné podmienky pre zriaďovanie a prevádzku telekomunikačných zariadení,

c) dávať podniku smernice a robiť opatrenia, potrebné v záujme obrany a ochrany štátu, a udieľať podniku pokyny na opatrenia v poštovej a telekomunikačnej prevádzke, potrebné na zabezpečenie iných záujmov štátu,

d) pripravovať v súčinnosti s podnikom medzinárodné smluvy v odbore pošty a telekomunikácií a zúčastniť sa pri uzavieraní medzinárodných prevádzkových dohôd podnikom,

e) stanoviť zásadné smernice pre medzinárodnú poštovú a telekomunikačnú prevádzku,

f) upravovať veci štátno-propagačné v odbore podniku,

g) dbať, aby podnik zachovával povinnosti, vyplývajúce z výkonu výhradných práv štátu a z medzinárodných smlúv a dohôd, a aby boly podnikom náležite uspokojované verejné záujmy,

h) upravovať iné zásadné veci pošty a telekomunikácií, súvisiace s výkonom výhradných práv štátu.

(4) Do dňa nadobudnutia účinnosti pracovného a mzdového poriadku (§ 16, ods. 2 zákona č. 151/1949 Sb.) dozerá Ministerstvo pôšt po dohode s ministerstvami financií a práce a sociálnej starostlivosti na opatrenie orgánov podniku vo veciach pracovných a mzdových pomerov zamestnancov podniku.

Diel V.
Účinnosť a vykonanie.

§ 21.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom 1. júla 1949; vykoná ho minister pôšt po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Dr. Neuman v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.